

Et puslespil – både over og under jorden

Der skal tages mange hensyn, når udskiftningen af Odenses fjernvarmerør skal planlægges. Nøgleordene er koordination og timing.

RENOVERING

Af journalist Flemming Rasmussen, DFF

I 2005 ville H.C. Andersen være fyldt 200 år.

Det er i sagens natur lidt af en begivenhed i hans fødeby, Odense. Og selvom det ikke umiddelbart har noget som helst med fjernvarme at gøre, så har det nu alligevel.

Godt nok er det ikke hver dag – eller hvert år, for den sags skyld – at en begivenhed af den kaliber finder sted i den fynske hovedstad. Men fødselsdagen er nu alligevel et godt eksempel på et af de mange hensyn, der må tages, når et så stort og komplekst fjernvarmenet som Odenses skal renoveres. Helt konkret betyder eventyrforfatterens fødselsdag, at indre by er forbudt område for gravemaskiner og dynger af friske fjernvarmerør i det kommende år.

I mellemtiden må fjernvarmeforsyningen finde andre steder at grave, og det er ikke noget problem, for de mange kilometer rør under Odenses gader renoveres løbende.

Faktisk har Odense Kommunale Fjernvarmeforsyning siden 1986 været i gang med at udskifte de gamle rør til en præisoleret type, og der bruges godt 50 millioner om året på renovering. Et beløb, der dog også omfatter meget andet end den generelle overgang til præisolerede rør.

Grundig planlægning

Den ene væg i afdelingsingeniør Jakob Rasmussens kontor hos anlægs- og ledningsafdelingen i Odense Kommunale Fjernvarmeforsyning er

prydet af et enormt kort over byen.

De strækninger, der er farvet med en blå pen, har fået skiftet fra gamle til nye præisolerede rør. De røde mangler stadig.

Efterhånden er der blåt over det meste af kortet, men der er alligevel en del arbejde tilbage i den langsigtede plan, der altså håndteres samtidig

med den øvrige almindelige, løbende renovering af fjernvarmenettet.

Det er oftest via termografiske målinger, det afgøres, hvor renovering er mest nødvendig. Ved hjælp af mobilt målestyr kan varmetabet i rørene ses som lyse pletter på billedet og det er en god indikator for, hvor der mest trænger til udskiftning.

Inden de nye fjernvarmerør kan lægges i jorden finder et større planlægningsarbejde sted. Gravearbejdet koordineres med mange instanser og der er adskillige hensyn at tage, når gaderne i Danmarks tredje største by brydes op.

Den slags forberedende arbejde er med til at bestemme, hvor og hvordan fjernvarmeforsyningen forestiller sig, at den kommende tids gravearbejde skal foregå.

- Vi plejer at mødes hvert år i oktober måned for at lægge hovedtrækene i planen for næste års arbejde. Nogle af de vigtigste spørgsmål, vi stiller os selv både der og forinden, er: Hvad er værst, hvad skal laves? Hvad koster det i forhold til, hvor meget der er penge til? Og hvad kan rent praktisk lade sig gøre?, forklarer Jakob Rasmussen.

Han arbejder dog løbende med sin egen lille ønskeseddel og har typisk allerede flere måneder før oktober-mødet et bud på 12-15 af de gader, han gerne så var med i næste års plan.

God graveorden

Det årlige møde er suppleret med en række mindre månedlige møder, hvor arbejdet kan justeres ind. Møderne plejer at foregå hos kommunens vej & park-afdeling, der er en af de centrale aktører i planlægningen. Kommunen har oftest det gyldne overblik over, hvilke specielle hensyn, der måtte gælde for hvert enkelt område, hvor fjernvarmeforsyningen gerne vil grave. Desuden deltager også repræsentanter fra politi- og brandmyndigheder, busselskaber, amtet, vandselskabet og Odense Energi.

Omkring bordet forsøger de så at få puslespillet til at gå op, så alle er tilfredse. Og de forskellige ønsker kan være af vidt forskellig art.

- Det er vigtigt at sørge for, at alle parter er med. Vi plejer da at blive enige, og ofte kan det godt passe således, at vi får lov at lave det, vi gerne vil, fortæller Jakob Rasmussen.

Et af de mere overordnede mål er, at der er en logisk graveorden, når gaderne skal brydes op.

Rør til spildevand ligger dybere i jorden end fjernvarmerør, der igen ligger dybere end drikkevandsrør samt el- og telefonkabler, inden selve kørebanen naturligvis ligger øverst.

Ofte kan man slå flere fluer med

Det sætter sit præg på trafiksituationen, når fjernvarmeforsyningen graver løs. Omdirigering af trafikken er en af de centrale opgaver i forbindelse med planlægningen. Ofte skal også busser køre andre veje og stoppesteder må flyttes.

en gravko, og hvis vandforsyningen alligevel skal til på samme strækning, er det smartest at ordne tingene på en gang. Målet er altså, at koordinere arbejdet således, at man starter nedefra. Det uklogt at give sig til at lægge ny asfalt og så senere komme i tanke om, at der skal lægges nye fjernvarmerør.

Trafikstyring

En af de andre ting, fjernvarmeforsyningen og de andre aktører overordnet forsøger at opnå, er at forstyrre folk mindst muligt.

Grundlæggende planlægges der helst ikke større arbejder i fyringssæsonen, og derudover handler det især om trafikale forhold. Det vil for eksempel sige, at man forsøger at lave de mest generende ting i sommerferien, hvor man ved, at der er mindre trafik.

- Det kan også være noget med skoleveje, eller at bestemte virksomheder - for eksempel omkring havnen - er afhængige af tung eller besværlig transport på bestemte tidspunkter af året. Det forsøger vi også at passe ind, forklarer Jakob Rasmussen.

I visse tilfælde er der også brug for at få blændet en lyskurv af eller ændre ved den rytme, lysene skifter med, fordi trafikken skal forløbe

anderledes.

De offentlige transportmidler er en markant del af trafikken, og derfor er både FynBus, der står bag amtsruterne på Fyn, og Odense Bytrafik, der står bag bybusserne, med i planlægningsforløbet.

Busdriften skal gerne fungere normalt under opgravning, blandt andet ved at selskaberne skal kunne flytte stoppesteder på en fornuftig måde.

Politi og brandvæsen er også med inde over arbejdet. Selvom det ifølge Jakob Rasmussen, hovedsagelig er kommunens folk i Vej & Park, der har ønsker til planlægningen, så kan disse myndigheder også have ønsker til afviklingen af trafikken. Det kan være tilfældet, hvis Odense Kommunale Fjernvarmeforsyning gerne vil grave i et område, hvor nogle strækninger fungerer som redningsveje til brug for eksempelvis brandkøretøjer.

Planlægningen er i øvrigt visse steder besværliggjort af, at både kommune og amt har ansvaret for veje. Nogle gange går amtsvejene igennem kommunen, eller også tilhører en strækning på en vej amtet, mens resten

(Fortsættes side 12)

(Fortsat fra side 11)

hører under kommunen.

Indretningen af byggepladsen

Ude på selve stedet, hvor der skal graves, bliver planlægningsarbejdet for alvor konkret. Her mødes parterne, typisk sammen med den eller de entreprenører, der skal stå for arbejdet.

Formålet er at få lavet en arbejdspladsplan, der nøje kortlægger, hvordan arbejdspladsen skal se ud.

- Vi tager simpelt hen ud og kigger på det og bliver så enige om, hvor det er hensigtsmæssigt at placere skurvogne, hvor materiale kan lægges fra, og hvor der er behov for at skilte af hensyn til sikkerheden og trafikken, Alt sammen med det formål, at vi skal genere folk mindst muligt. Det gøres også ved, at de i størst muligt omfang stadig kan komme frem og tilbage til deres huse på en ordentlig måde, siger Jakob Rasmussen.

Et sådant forløb bruger fjernvarmeforsyningen i øvrigt også i andre tilfælde. For eksempel ved en del af de 100-150 nye tilslutninger, der bliver lavet om året, samt de cirka 1.000 boliger, der får renoveret stikledninger.

Kommunikation til borgerne

Kontakten til de borgere, der bliver berørt af arbejdet, er i sagens natur et centralt punkt. Et kommende gravearbejde bliver kommunikeret ud til borgerne på flere måder.

Breve og foldere i postkassen er stadig en metode, men fjernvarmeforsyningens hjemmeside har med tiden fået en større rolle. Derfor er det vigtigt, at den er opdateret, så odenseanerne hele tiden kan se, hvor der graves, pointerer Jakob Rasmussen. Blandt andet derfor er et kort over aktuelt gravearbejde også det første, der møder internetbrugeren, når vedkommende klikker forbi fjernvarmeforsyningens hjemmeside.

Endelig er den personlige kontakt stadig vigtig, mener Jakob Rasmussen.

- Den kontakt, folk har med fjernvarmeforsyningen, er jo som regel de personer, der arbejder ude på opgaverne,

hvor borgerne møder dem. Derfor er det for eksempel et godt signal at sende, at man på en professionel og høflig måde ringer på og tjekker om folks anlæg virker igen, hvis det har været koblet fra, siger Jakob Rasmussen.